

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t

Az ügy száma: Pfv.VI.20.549/2025/11.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke
Dr. Farkas Antónia előadó bíró
Dr. Madarász Anna bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró
Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: név

A felperes jogi képviselője: dr. Édes Balázs Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Édes Balázs ügyvéd)

Az alperes: név

Az alperes jogi képviselője: dr. Simon Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Simon Attila ügyvéd)

Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó: név

Az alperesi beavatkozó jogi képviselője: dr. Gyovai Tamás Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Gyovai Tamás ügyvéd)

Az eljárás tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 56.Pf.635.288/2024/8. számú ítélete

Az elsőfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért határozat száma:

Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 2.P.21.993/2023/23-IV. sorszámú és a 28. sorszámú végzéssel kijavított ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek és a beavatkozónak személyenként 194.169 (százkilencvennégyezer-százhatvankilenc) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2008. október 22-én kötött házasságot a perben nem álló dr. V Zs Zs. A felperes és felesége gyermek örökbefogadását vállalták, ezzel kapcsolatos megállapodásukat az alperes szerkesztette meg 2011. július 6-án. A megállapodás 14. pontjában a házastársak rögzítették, hogy a szerződő felek vérszerinti gyermekkel nem rendelkeznek, ezért bár közös nyilatkozattal, de kizárólagosan a feleség kérésének és vágyának eleget téve gyermeket fogadnak örökbe. A 15. pont szerint a felperes csak a felesége kedvéért és a hatósági előírások miatt, nem pedig belső meggyőződése okán járult hozzá az örökbefogadáshoz, a felek az örökbefogadásra tekintettel szabályozzák az ebből esetleg később adódó jogi problémákat, a vagyoni viszonyaikat. A 16. pontban a feleség kijelentette, hogy esetleges válásuk bekövetkeztekor sem feleségtartás, sem gyerektartás címén a férjjel szemben vagyoni igényt nem támaszt, az örökbefogadott gyermek tartását, taníttatását saját különvagyonából biztosítja.

[2] A felperes és a felesége a gyámhivatal 2011. szeptember 27-én jogerőre emelkedett határozatával fogadta örökbe a 2011. július 16-án született Boglárka Zsuzsanna kettős utónevű gyermeküket, akinek a nevelési költségeit megosztva viselték.

[3] A Budai Központi Kerületi Bíróság 1.P.31.216/2019/83. számú ítéletében a felek házasságát felbontotta és többek között rendelkezett arról, hogy a felperes 2018. június 19-től kezdődően Boglárka Zsuzsanna gyermek tartására havi 80.000 forint gyermektartásdíjat köteles megfizetni azzal, hogy annak összege az ítélet jogerőre emelkedését követő év január 1. napjától évente a KSH által közzétett fogyasztói árindex növekedésének mértékével külön intézkedés nélkül módosul. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 54.Pf.634.157/2021/12. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a megjelölt pontosításokkal és az indokolás kiegészítésével helybenhagyta. A másodfokú bíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:216. § (1) bekezdés alapján rámutatott arra, hogy a feleséget nem illette meg azon jog, hogy a gyermeket megillető tartásról lemondjon. Kimondta, hogy a megállapodás 16. pontja, ami különválás esetén az apa gyermektartásdíj-fizetési kötelezettségét kizárta, jogszabályba és jóerkölcsbe is ütközik a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 200. § (1) bekezdése alapján. A megállapodás megkötésekor hatályos régi Ptk. 54. § (1) bekezdés alapján utalt arra, hogy a megállapodás az örökbefogadott gyermek tartása kapcsán jóerkölcsbe ütközik, ebben mindkét szülő felelős, mert ily módon kiüresíteni az örökbefogadást a jogintézménnyel ellentétes és a társadalomnak az örökbefogadással kapcsolatban elvárt morális értékeivel is szemben áll. Rámutatott arra: az örökbefogadás célja, hogy az örökbefogadott gyermek a vér szerinti gyermek jogállására kerüljön; a gyermek érdekeinek védelme pedig mindenek felett álló, alapvető elv mindenki számára. A jogerős ítélet alapján a felperes 2024. május 31-ig Boglárka Zsuzsanna gyermeke után 6.115.560 forint gyermektartást díjat fizetett meg elvált házastársa részére.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében 6.115.560 forint tőke és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy a felek között írásba foglalás nélkül ügyvédi megbízási szerződéses jogviszony jött létre. Kifejtette, hogy a megállapodás 16. pontjáról a bíróság utóbb jogerős ítéletében megállapította, hogy az több okból semmis. A felperes álláspontja szerint az alperes a megállapodás megszerkesztésével és ellenjegyzésével megsértette az 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 3., 10. és 27. §-ának rendelkezéseit, ezzel a jogellenes tevékenységével a régi Ptk. 339. §-a szerint részére kárt okozott. Hangsúlyozta, hogy a megállapodás érvényességében bízva egyezett bele a gyermek örökbefogadásába.

Utalt arra, hogy az őt ért kár az eddig teljesített és a jövőben kifizetésre kerülő gyermektartásdíj, amellyel a vagyona csökkent és a jövőben is csökkenni fog.

[5] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a törvényen alapuló tartási kötelezettség teljesítése nem lehet kár, a felperes vagyonában a tartás miatt bekövetkező értékcsökkenést maga a jogszabály rendeli el. Kiemelte, hogy a felperes vele nem közölte, hogy az örökbefogadás a megállapodás megkötésétől függött. Utalt arra, hogy a szerződő feleket tájékoztatta arról, hogy a tartásdíjról lemondó és az öröklési joghatásokat megszüntető jognyilatkozat érvényesen nem tehető, arra van lehetőség, hogy egymással szemben a jövőbeni magatartásukat meghatározzák akként, hogy az örökbefogadott gyermek tartását a feleség fogja biztosítani a különvagyonából. Utalt arra, hogy a házastársak döntése tőle függetlenül alakult ki, a felperes saját meggyőződése ellenére vett részt az örökbefogadási eljárásban. Hangsúlyozta: a házasság megromlásában neki nem volt szerepe, a felperest azért éri kár, mert az elvált felesége nem tartotta magát a megállapodásukhoz. Megítélése szerint a kártérítés törvényi elemei: a jogellenes magatartás és a kár, valamint a kettő közötti okozati összefüggés hiányzik.

[6] Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó biztosító szintén a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a megállapodás célja nem az volt, hogy a gyermek ne részesüljön tartásdíjban, hanem az, hogy a felperest terhelő összeget a feleség viselje. Álláspontja szerint a felperesnek az igényét elsősorban a volt feleségével szemben külön megtérítési perben kellett volna érvényesíteni, ennek elmulasztása miatt a kárigény az alperesi ügyvéddel szemben megalapozatlan. Rámutatott arra, hogy a felperesnek az örökbefogadási szándéka már jóval a megállapodás megkötése előtt kialakult. Hivatkozott arra is, hogy a felperes kárigénye a régi Ptk. 321. § (1) bekezdés alapján elévült, mivel azt a felperes 5 éven túl terjesztette elő.

Az első- és másodfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével a keresetet elutasította.

[8] Indokolásában rögzítette, hogy a jogerős ítélet alapján az nem volt vitatott, hogy az alperes jóerkölcsbe ütköző, semmis megállapodást szerkesztett és ellenjegyzett, ezzel megsértette az Ütv. 3. § (3) bekezdését és 27. § (1) bekezdés *a*) pontját. Egyetértett azzal, hogy nem minősül kárnak az, hogy a felperes az örökbefogadás folytán saját gyermeke részére pénzben tartást biztosít, mivel ez a jogszabályi kötelezettsége. Utalt arra: a felperes sem állította, hogy kára keletkezett azzal, hogy a tartásdíj fizetési kötelezettség megállapításáig a gyermekét közvetlenül, természetben, éveken át maga is eltartotta, így nem minősül másképpen a jogerős ítélet alapján pénzben megfizetett tartás sem. Megítélése szerint nincs közvetlen összefüggés az alperes jogsértő magatartása és a felperes fizetési kötelezettsége között, mivel az annak a jogi aktusnak a következménye, hogy a gyermeket örökbe fogadta. Megjegyezte, hogy jelen esetben a felperes belső elköteleződésének és motivációjának nincs jelentősége. Kifejtette, hogy a megállapodás közvetlen következményeként a felperes nem került szülő-gyermek viszonyba a később örökbefogadott gyermekével. Rámutatott arra: a megállapodás a házastársak egymással szembeni kötelezettségeit szabályozta. Utalt arra is: a felperes arra sem hivatkozott, hogy azt kinyilvánította volna, hogy a gyermek örökbefogadását kifejezetten a megállapodás érvényes létrejöttétől tette függővé. Megítélése szerint így az alperesnek nem kellett azt előre látnia, hogy a megállapodás alapvető, elengedhetetlen feltétele a felperes által történő örökbefogadásnak. Rámutatott arra is, hogy az örökbefogadásra irányuló eljárás jóval azelőtt megindult, hogy a házastársak az alperest a megállapodás érdekében megkeresték, erre tekintettel a felperesnek a közös örökbefogadásra irányuló szándéka már kialakult vagy kialakulóban volt. Kiemelte, hogy a felperes tartásdíj fizetési kötelezettsége nem a megállapodáson alapul, ezért lényegtelen, hogy az alperes a megállapodás megkötésekor

milyen tájékoztatást adott. Hangsúlyozta, hogy a felperes fizetési kötelezettségét az általa tett külön örökbefogadói nyilatkozat, majd hét évvel későbbi válása és a közös megegyezés hiánya, a volt feleség igényérvényesítése eredményezte. Mindezeket figyelembe véve arra a következtetésre jutott, hogy az alperes jogellenes magatartása és a felperes fizetési kötelezettsége között nincs közvetlen ok-okozati összefüggés, a távoli, közvetett összefüggés a kártérítési felelősség megállapításához akkor sem elegendő, ha a felperes állított kára valóban bekövetkezett volna.

[9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[10] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdés szerint utalt arra, hogy bár az Ütv. 23. § (2) bekezdés alapján a bizonyítási teher megfordul, azonban az nem következik a Pp.-ből, hogy a tényállást a felperes előadásának megfelelően kellene megállapítani.

[11] A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a bizonyítás módját a Pp. 267. § szabályozza, amelyet egybevetve a Pp. 279. § (1) bekezdéssel egyértelmű, hogy a törvény nem tekinti bizonyítási eszköznek a fél és a fél képviselője nyilatkozatát. Indokolása szerint a megállapodás kétségtelenül okirati bizonyíték, azonban annak szövegéből, a „14. és 15.” pontjában foglaltakból sem lehetett egyértelműen azt megállapítani, hogy az okirat megszerkesztésekor a felperes tájékoztatta volna az alperest arról: részéről az örökbefogadásnak az a feltétele, hogy érvényes megállapodás garantálja azt, hogy válás esetén az örökbefogadott gyermek a feleség gondozásába kerül és kizárólag ő gondoskodik az eltartásáról a különvagyonából. Hangsúlyozta: a megállapodás szövegéből az nem olvasható ki, hogy mindezek hiányában a felperes nem fogadta volna örökbe a kiskorút. A másodfokú bíróság jelentős körülménynek tekintette azt, hogy az örökbefogadással kapcsolatos eljárás már folyamatban volt az alperes megbízásakor, az jóval a megállapodás megkötése előtt megindult. Megítélése szerint a felperes – mivel a szándéka kialakult – részt vett ebben az eljárásban, az előírt feltételeket (előzetes alkalmassági eljárás, sikeres vizsga, meghallgatás stb.) teljesítette és a szükséges nyilatkozatokat megtette. Az okirati bizonyítékot és a fenti körülményeket mérlegelve a másodfokú bíróság nem fogadta el tényként, hogy a felperes közölte az alperessel, hogy az örökbefogadásnak az a feltétele, hogy kizárólag a feleség vállalja a gyermek tartását.

[12] Kifejtette: a házassági bontóperben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 54.Pf.634.157/2021/12. számú ítéletében a megállapodás 16. pontját nyilvánította semmisnek, mert megítélése szerint a felperesnek mint örökbefogadó apának különválás esetén a gyermektartásdíj fizetési kötelezettségének a kizárása jogszabályba és nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik. Hangsúlyozta, hogy a különélő felperesnek tartásdíjat kell fizetnie, ez alól nem mentesülhet, mert a gyermek érdekeinek védelme mindenképp felett álló, alapvető elv mindenki számára.

[13] Utalt arra is, hogy az alperes jogellenes magatartása a jelen eljárásban nem volt vitatott, ezt senki nem támadta, így ezt a másodfokú eljárás nem érinthette. A kár fogalma kapcsán a másodfokú bíróság kifejtette, hogy a Ptk. szabálya alapján a kár a károkozó magatartás, illetve a károkozó körülmény folytán keletkezik. Arról kellett döntenie, hogy a kárt a megjelölt alperes okozta-e a jogellenes magatartásával. Helytállónak tartotta a felperes érvelését a tekintetben, hogy a kár polgári jogi fogalma nem szűkíthető le, ezért jelen esetben a vagyonában bekövetkezett csökkenés kárnak minősül. Nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon okfejtésével, hogy a felperesnek azért nincs kára, mert a fizetési kötelezettsége jogszabályon és a jogerős ítéleten alapul.

[14] A másodfokú bíróság az ok-okozati összefüggés körében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Helytállónak tartotta, hogy a felperes kára nem az alperes magatartása folytán

következett be, hiszen a volt feleség volt az, aki a megállapodásban foglaltakat nem tartotta be és annak ellenére a házassági bontóperben gyermektartásdíj iránti igényt érvényesített a felperessel szemben. Megítélése szerint a felperes kára nem az alperes által megszerkesztett megállapodás miatt következett be, ezért az ok-okozati összefüggést, így az alperes kárfelelősségét nem találta megállapíthatónak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem

[15] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezése mellett a keresetének helyt adó ítélet meghozatalát kérte.

[16] Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 265. § (1) bekezdését, az Ütv. 23. § (2) bekezdését, valamint a régi Ptk. 318. § (1) bekezdését, 339. § (1) bekezdését jelölte meg. Hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet ellentétes a Kúria Pfv.21.038/2015/3., és a Kúria Pfv.21.816/2013/4. számú precedensképes határozatával, továbbá a Kúria BH2001.4.175. sz. alatt közzétett eseti döntésében kifejtett jogi álláspontjával.

[17] Hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság az irányadó tényállást hiányosan és iratellenesen állapította meg, ennek során a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül értékelte. Kifejtette, hogy a felek eltérő tényállításokat tettek a tekintetben, hogy a felperes és volt házastársa által az alperes részére adott ügyvédi megbízásnak mi volt a tartalma. Állította, hogy a másodfokú bíróság a tényállásból jogszabálysértően mellőzte egyrésről azt aényt, hogy kifejezetten azzal a feltétellel hozta meg az örökbefogadásról a döntését, hogy az örökbefogadott gyermek tartását a válásuk esetén a felesége biztosítja a különvagyonából, és e vonatkozásban köztük ügyvéd által ellenjegyzett okiratba foglalt megállapodás jött létre, másrésről azt aényt, hogy az előző tényről az alperesnek is tudomása volt a megállapodás megszerkesztésekor és ellenjegyzésekor.

[18] Állítása szerint az alperes arról tájékoztatta őt és a feleségét, hogy az általuk megkötni szándékozott megállapodás érvényesen megköthető, és ennek jeléül ügyvédként megszerkesztette és ellenjegyezte a megállapodásukat, amelynek érvényességében bízva tették meg az örökbefogadási nyilatkozatukat, amelyre az ő részéről nem került volna sor, ha nem áll a rendelkezésükre az alperes által szerkesztett és ellenjegyzett okiratba foglalt megállapodás. Hangsúlyozta, hogy az örökbefogadás feltétele a jogszerű megállapodás megkötése volt, amelynek célja az volt, hogy esetleges válásuk esetén az örökbefogadott gyermekük tartását a felesége saját különvagyonából biztosítsa. Kiemelte, hogy ezek a tények alapozták meg esetleges válásuk esetén azt, hogy az örökbefogadott gyermekük tartását a felperes felesége a saját különvagyonából biztosítsa.

[19] A felperes hivatkozott arra, hogy a fenti tényállítások határozták meg a jogvita kereteit. Állította, hogy az Ütv. 23. § (2) bekezdése alapján a bizonyítási érdek megfordult, azaz a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján az alperesnek kellett volna bizonyítani azt, hogy a megbízás tartalma nem az volt, amit ő állított a perben. Hivatkozott arra, hogy mivel az alperes erre vonatkozóan bizonyítást nem indítványozott, ennek folytán a megbízási szerződés tartalma tekintetében a másodfokú bíróságnak az ítélete [23] bekezdésében foglaltakkal ellentétben a felperes tényállításait kellett volna a perben tényként elfogadnia. Érvelése szerint azt aényt, hogy az alperes már a megállapodás megszerkesztése és ellenjegyzése előtt tudott arról, hogy részéről az örökbefogadásnak az előfeltétele volt a megállapodás megkötése, több egyéb bizonyíték is alátámasztja pl. a házassági bontóperben készült tárgyalási jegyzőkönyvek (BKKB I.P. XII.31.216/2019/9. és 14.). Utalt arra is, hogy maga a megállapodás szövege is egyértelmű ebben a kérdésben.

[20] A felperes tévesnek tartotta a másodfokú bíróság megállapítását, amely szerint a kára nem azért következett be, mert az alperes őt és házastársát tévesen arról tájékoztatta a megállapodás megkötése előtt, hogy az általuk megkötni szándékozott megállapodás

jogszerűen megköthető, és nem is azért, mert az alperes ezen téves tájékoztatást követően egy olyan tartalmú megállapodást szerkesztett és ellenjegyzett, amelyről utólag jogerős ítélet állapította meg, hogy az többszörösen és súlyosan jogszabálysértő, továbbá nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző, hanem azért következett be, mert a volt házastársa a neki tett ígéretét nem tartotta be. Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság álláspontja ellentétes a Kúria joggyakorlatával (Pfv.21.038/2015/3., Pfv.21816/2013/4., EBH2008. 1868., BH2001.4.175.). Hangsúlyozta, hogy az alperes nem tájékoztatta őket a jogüggyellett összefüggő minden lényeges kérdésről és olyan okiratot szerkesztett, amely a célzott joghatás kiváltására alkalmatlan volt.

[21] Érvélése szerint az alperes jogellenes magatartása és a felmerült kár közötti ok-okozati viszonyt az alapozza meg, hogy amennyiben az alperes jogszerűen járt volna el, azaz a hatályos jogszabályoknak megfelelő tartalmú tájékoztatást adott volna a hozzá forduló, jogban járatlan ügyfelek részére, akkor egyáltalán nem került volna sor arra, hogy ő a házastársával közösen gyermeket fogadjon örökbe. Állította, ha az alperes a hozzá forduló ügyfelek igényei alapján olyan megállapodást szerkesztett volna, amely a felek szándékainak megfelel és ugyanakkor jogszerű is lett volna, akkor a házastársa utóbb hiába szegte volna meg az alperes által szerkesztett megállapodást, mert akkor a bíróság – az érvényes megállapodás alapján – csak olyan tartalmú ítéletet hozhatott volna, amely a szerződő felek alperes által írásba foglalt megállapodásának megfelelt volna. Hangsúlyozta, hogy abban az esetben, ha a házastársa a megállapodásnak megfelelő módon járt volna el, és nem érvényesített volna gyermektartásdíj iránti igényt vele szemben az örökbefogadott gyermekük vonatkozásában, akkor őt valóban nem érte volna kár, azonban az alperes súlyosan gondatlan magatartásai (egyrészt a téves tájékoztatás, másrészt a többszörösen érvénytelen szerződés megszerkesztése és ellenjegyzése) kiváltó okai voltak annak, hogy a felperes házastársának szerződésszegésével összefüggésben őt kár érte. Kiemelte: ha az alperes úgy járt volna el, ahogyan az az adott helyzetben tőle mint ügyvédtől elvárható volt, nem került volna olyan helyzetbe, hogy a volt házastársa szerződésszegése esetén őt fizetési kötelezettség terhelje, azaz kár érje. Álláspontja szerint egy ügyvéd által szerkesztett és ellenjegyzett szerződéssel szemben elvárható, hogy a szerződés megszegése esetén a sérelmet szenvedő fél a bíróságtól jogvédelmet remélhessen, amely a jelen esetben nem valósult meg. Az okozati összefüggés körében hivatkozott az EBH2008. 1868. szám alatt közzétett döntésre. Kifejtette, hogy jelen esetben az okozati összefüggés fennáll, mert az ezzel ellentétes megállapítás kiüresítené a professzionális jogi szakemberként eljáró ügyvédek felelősségét az általuk szerkesztett és ellenjegyzett szerződések jogszerű volta tekintetében. Hangsúlyozta, hogy az alperesnek a megállapodást megelőző tanácsadás során és ezt követően a megállapodás megszerkesztésekor előre kellett számolnia a felperes és házastársa válásának lehetőségével, továbbá az általános élettapasztalat alapján azzal a lehetőséggel is, hogy előfordulhat olyan helyzet, amelyben az egyik szerződő fél a szerződést megszegi.

[22] Az alperes és a beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

[23] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet is előterjesztett a jogerős ítélet indokolása ellen, azonban azt a Kúria 10. sorszámú végzésével visszautasította, mivel az előterjesztés jogszabályi feltételei nem álltak fenn, az alperes ugyanis az elsőfokú ítélettel szemben fellebbezéssel nem élt.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[25] A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből

következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem (csatlakozó felülvizsgálati kérelem) határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés b), c) pont].

[26] Az elsőfokú bíróság két okból utasította el a felperes keresetét, egyrészt azért, mert megítélése szerint a felperesnek nem keletkezett kára, másrészt azért, mert az okozati összefüggést sem találta megállapíthatónak a káresemény és az alperes magatartása között. A másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperesnek ugyan bekövetkezett kára, ugyanakkor – egyetértve az elsőfokú bírósággal – az okozati összefüggést nem látta megállapíthatónak.

[27] A felperes azért terjesztett elő keresetet, mert szándéka ellenére, az alperes felróható magatartása következményeként került abba a helyzetbe, hogy törvényen alapuló tartási fizetési kötelezettsége keletkezett. Az már nem képezhette a felülvizsgálat tárgyát, hogy a felperesnek bekövetkezett-e ebből eredően kára, mivel a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet – amely ezzel a kérdéssel foglalkozott – az előterjesztés jogszabályi feltételeinek a hiányában a Kúria visszautasította. Erre figyelemmel a Kúria csak azt vizsgálta, hogy megállapítható-e olyan okozati összefüggés az alperes jogellenes magatartása és az adott káresemény között, amely a felperes részéről kárigényt alapozhat meg. Az okozati összefüggés vizsgálata során azonban nem lehetett eltekinteni a családjogi viszonyoktól, a kár okozása szempontjából jelentősége van annak is, hogy a felperes konkrétan mire alapította a kárigényét. Mindezekre tekintettel az adott esetben a kárfogalom és az okozati összefüggés vizsgálatát nem lehetett egymástól függetleníteni.

[28] A Kúria utal arra, hogy analógia fedezhető fel a felperes igénye és az ún. „wrongful life”, illetve „wrongful birth” igények között, amikor az egészségügyi intézmény felróható magatartására visszavezethetően a gyermek, illetve a sérült gyermek megszületik. Ahogy azt az 1/2008. számú PJE határozat is megfogalmazta: Magyarországon a „wrongful life” igényekre vonatkozóan kifejezett törvényi szabályozás nincs. Azt is kimondta a PJE határozat V.2. pontja, hogy az élet, a gyermek létezése nem kár, vagyis a régi Ptk. szerinti kárfogalmat a Legfelsőbb Bíróság jogértelmezés útján szűkítette. Kimondta azt is, hogy ami a kár, az a „szülőknek a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült élete” (ún. „wrongful birth” igények), azzal kapcsolatos nem vagyoni sérelem és vagyoni kárként a gyermek nevelésével és tartásával kapcsolatos bizonyos költségek (V.1., V.3.). A felperes a jelen perben szintén a gyermek tartásával kapcsolatos költséget kívánt érvényesíteni. Rámutat a Kúria, hogy a 2/2022. JEH (Jpe.III.60.011/2022/15.) a „wrongful birth” igényeket tárgyalja részletesen akként, hogy az anya önrendelkezési jogának és mindkét szülő családtervezési jogának a megsértésére alapozza a kárfelelősséget {[20] bekezdés}.

[29] A jelen eset azonban két lényeges elemében különbözik az ún. „wrongful birth” esetektől: egyrészt nincs dedikált alanyi jog, amelyet az alperes felróható magatartása megsértett, mint ami az analóg esetekben a szülő önrendelkezési joga. Az alperes magatartásától függetlenül a felperes nem volt köteles a gyermeket örökbe fogadni. Az alperes sérelmezett magatartása nem teremtett kényszerhelyzetet a felperes számára. Az örökbefogadás egy hosszú jogi eljárás, a felperes ebben részt vett, megfelelő oktatásban részesült az örökbefogadás mibenlétéről, jogi természetéről. Tudomást kellett szereznie arról, hogy az örökbefogadás a vérségi szülői státusszal azonos jogi konzekvenciákat eredményez, ebből jogok és kötelezettségek hárulnak rá. Az eljárás eredményeként a felperes az örökbefogadási nyilatkozatot megtette, ennek része, hogy az örökbefogadott gyermeke tartásához hozzá kell járulnia. Hangsúlyozza a Kúria: a „wrongful birth” esetektől eltérően a jelen esetben a felperes oldalán nincs olyan deklarált alanyi jog (terhességmegszakítás joga),

amelyet az alperes jogellenes magatartása megsértett, a felperes az alperes magatartásától függetlenül sem volt köteles nyilatkozatot tenni és szülővé válni.

[30] Másrészt a perben az is megállapítható volt, hogy a felperes a házassági életközösség alatt nem sérelmezte az örökbe fogadott gyermekének tartását. Amennyiben a felperest az általa állított kár érte, úgy az okfolyamatot vizsgálva annak releváns oka a válás volt, nem pedig az ügyvéd általi érvénytelen megállapodás megszerkesztése. A felperes és házastársa válásában az alperes nyilvánvalóan nem hatott közre, ezért az okozati összefüggés túl távoli, nem releváns. Különbség van ugyanis a ténybeli okozatosság és a jogi okozatosság tartalma között, a kárt megalapozni csak jogi okozatossággal lehet. Mindezek alapján a Kúria azt állapította meg, hogy a károsodás bekövetkezéséhez vezető és szoros összefüggésben álló okfolyamatban az ügyvéd felróható magatartása nem játszott releváns szerepet, ezért helytálló az eljáró bíróságok elutasító döntése, a felperes által a felülvizsgálati kérelmében megjelölt jogszabályhelyek nem sérültek és a másodfokú bíróság ítélete nem ellentétes a hivatkozott precedensképes határozatokkal sem.

[31] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

[32] A Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az alperes és a beavatkozó által felszámított felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

[33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 376. § (1) bekezdése szerint a felperes kérelmére tárgyaláson bírálta el.

[34] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[35] Pp. 265. S (1) bekezdése, az Ütv. 23. § (2) bekezdése, régi Ptk. 318. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése,

[36] Kúria Pfv.21.038/2015/3., Pfv.21.816/2013/4. BH2001.4.175.

[37] 1/2008. számú PJE határozat, 2/2022. JEH (Jpe.III.60.011/2022/15.).

A döntés elvi tartalma

[38] Amennyiben a károsodás bekövetkezéséhez vezető és szoros összefüggésben álló okfolyamatban a fél felróható magatartása nem játszik releváns szerepet, úgy az kártérítési felelősséget – okozati összefüggés hiányában – nem alapozhat meg.

Budapest, 2025. október 15.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró Dr. Madarász Anna s.k. bíró Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

